

Títol: El Dret a l'alimentació
Autor: Jorge Castellanos Claramunt
Data: 2019

Dret a l'alimentació

Abast i contingut del dret

**Article 11.1 del Pacte Internacional de Drets
Econòmics, Socials i Culturals**

Dret a l'alimentació

1. Els Estats Parts en aquest Pacte reconeixen el dret de tota persona a un nivell de vida adequat per a si i la seua família, incloent-hi alimentació, vestit i habitatge adequats, i a una millora contínua de les condicions d'existència. Els Estats Parts prendran mesures apropiades per a assegurar l'efectivitat d'aquest dret, reconeixent a este efecte la importància essencial de la cooperació internacional basada en el lliure consentiment.

Dret a l'alimentació

2. Els Estats Parts en aquest Pacte, reconeixent el dret fonamental de tota persona a estar protegida contra la fam, adoptaran, individualment i per mitjà de la cooperació internacional, les mesures, inclosos els programes concrets, que es necessiten per:

Dret a l'alimentació

a) Millorar els mètodes de producció, conservació i distribució d'aliments per mitjà de la plena utilització dels coneixements tècnics i científics, la divulgació de principis sobre nutrició i el perfeccionament o la reforma dels règims agraris de manera que s'aconsegueixen l'explotació i la utilització més eficaç de les riqueses naturals;

Dret a l'alimentació

b) Assegurar una distribució equitativa dels aliments mundials en relació amb les necessitats, tenint en compte els problemes que es plantegen tant als països que importen productes alimentaris com als que n'exporten.

Dret a l'alimentació

Abast

Diversos pressupostos fonamenten l'origen i el contingut d'aquest dret com a dret social

Dret a l'alimentació

- La transversalitat d'aquest dret respecte a altres drets i les necessitats bàsiques**
- La importància de la definició de la malnutrició**
- Els problemes de violació del dret a l'alimentació es deuen a un mal funcionament de la societat**

Dret a l'alimentació

Elements del dret

Observació general núm. 12 sobre el dret a una alimentació adequada aprovada pel Comitè de drets econòmics, socials i culturals el 12/05/1990

Dret a l'alimentació

El dret a l'alimentació adequada s'exerceix quan tot home, dona o xiquet, ja siga només o en comú amb altres, té accés físic i econòmic, en tot moment, a l'alimentació adequada o a mitjans per a obtindre'n. El dret a l'alimentació adequada no ha d'interpretar-se, en forma estreta o restrictiva, assimilant-ho a un conjunt de calories, proteïnes i altres elements nutritius concrets.

Dret a l'alimentació

El dret a l'alimentació adequada haurà d'aconseguir-se progressivament. No obstant això, els Estats tenen l'obligació bàsica d'adoptar les mesures necessàries per a mitigar i alleujar la fam tal com es disposa en el paràgraf 2 de l'art.11, inclús en el cas de desastre natural o d'una altra índole.

Dret a l'alimentació

“per necessitats alimentàries, s'entén que el règim d'alimentació en conjunt aporta una combinació de productes nutritius per al creixement físic i mental, el desenvolupament i el manteniment, i l'activitat física que siga suficient per a satisfer les necessitats fisiològiques humanes en totes les etapes del cicle vital, i segons el sexe i l'ocupació”

Dret a l'alimentació

El dret a l'alimentació adequada inclou:

***La disponibilitat d'aliments* en quantitat i qualitat
suficients per a satisfer les necessitats alimentàries
dels individus, sense substàncies nocives i
acceptables per a la cultura determinada.**

Dret a l'alimentació

L'accessibilitat als aliments sostenibles i que no dificulten el gaudi d'altres drets. Respecte a l'accessibilitat, s'entén en termes econòmics i físics.

Dret a l'alimentació

L'adequació és particularment important en relació amb el dret a l'alimentació, ja que serveix per a posar en relleu una sèrie de factors que han de tenir-se en compte al determinar si pot considerar-se que certes formes d'aliments o règims d'alimentació a les quals es té accés són les més adequades.

Dret a l'alimentació

La *sostenibilitat* inclou la disponibilitat i accessibilitat física i econòmica, a llarg termini i per a diferents grups de persones, i està estretament lligada a la seguretat alimentària.

Dret a l'alimentació

Per *seguretat alimentària* podem entendre la possibilitat d'accés als aliments per part de les generacions presents i futures. La FAO defineix la seguretat alimentària com l'accés de totes les persones en tot moment als aliments per a una vida sana i activa.

Dret a l'alimentació

Obligacions en relació amb el dret

L'Observació general núm. 12 imposa als Estats les obligacions de respectar, protegir, promoure i satisfer el dret a una alimentació adequada.

Dret a l'alimentació

Respecte:

L'estat ha de respectar els recursos individuals i l'exercici de les llibertats (buscar una ocupació, produir, educar, exercir els seus coneixements...) a fi de satisfer les necessitats relacionades amb el dret a l'alimentació.

Dret a l'alimentació

Protecció:

L'estat ha de protegir activament contra els elements –incloent-hi qualsevol interès econòmic – que puguen afectar aquest dret: frau, comportaments contraris al comerç, comercialització de productes perillosos, utilització dels aliments com a arma.

Dret a l'alimentació

Realització:

Per a satisfer la necessitat als aliments, l'estat ha de facilitar i proveir les solucions de llarg i curt termini per a la carència d'aliments i la desnutrició.

Dret a l'alimentació

**Titularitat i accés al dret:
atenció especial a les persones vulnerables**

Les persones pobres tenen un accés limitat als aliments. Els falten els diners per a comprar el menjar, i per això pateixen de desnutrició. A més, no tenen accés a la terra per a produir-se el menjar.

Dret a l'alimentació

Durant les guerres, s'usen els aliments com una arma: negar deliberadament l'accés als aliments per a la població civil pot causar la mort per inanició.

Dret a l'alimentació

Hi ha determinats grups vulnerables que gaudeixen de drets a l'alimentació adequada específics:

Els reclusos han de rebre aliments nutritius quan els reclamen.

**Les dones tenen el dret a alletar els seus xiquets.
Les dones tenen el dret a l'atenció a la seua salut abans i després del part.**

Dret a l'alimentació

Els infants tenen el dret a l'alimentació segura i també a estar lliure de les malalties i de la desnutrició. Els xiquets menors de 5 anys són més vulnerables a la desnutrició que altres membres de la població.

Dret a l'alimentació

Casos de violació del dret

El Pacte es viola quan un Estat no garanteix la satisfacció de, almenys, el nivell mínim essencial necessari per a estar protegit contra la fam.

Al determinar quines mesures o omissions constitueixen una violació del dret a l'alimentació, és important distingir entre la falta de capacitat i la falta de voluntat d'un Estat per a complir les obligacions

Dret a l'alimentació

Les violacions del dret a l'alimentació poden produir-se per actes realitzats directament pels Estats o per altres entitats insuficientment regulades pels Estats.

Entre aquestes cal assenyalar:

Dret a l'alimentació

derogar o suspendre oficialment la legislació necessària per a continuar disfrutant del dret a l'alimentació;

negar l'accés als aliments a determinats individus o grups, tant si la discriminació es basa en la legislació com si és activa;

Dret a l'alimentació

impedir l'accés a l'ajuda alimentària de caràcter humanitari en els conflictes interns o en altres situacions d'emergència;

adoptar legislacions o polítiques que siguin manifestament incompatibles amb obligacions jurídiques anteriors relatives al dret a l'alimentació;

Dret a l'alimentació

no controlar les activitats d'individus o grups per a evitar que violen el dret a l'alimentació d'altres persones;

quan l'Estat no té en compte les seues obligacions jurídiques internacionals relatives al dret a l'alimentació al concertar acords amb altres Estats o amb organitzacions internacionals.

Dret a l'alimentació

Dret a l'aigua

El nivell de consum d'aigua i de destrucció dels recursos d'aigua serà insostenible en uns pocs anys i perilla els drets a vida, salut, habitatge o medi ambient per falta d'aigua.

Dret a l'alimentació

Reconegut com a dret humà, el dret a l'aigua contribuiria a un accés universal descomercialitzat preservant així la seguretat biològica, econòmica i social dels éssers humans.

Dret a l'alimentació

Reconeixement del dret a l'aigua

Molts textos legals nacionals i internacionals reconeixen el dret a l'aigua. De manera directa, per connexió amb altres drets (vida, salut, habitatge o medi ambient) o per la seua integració en el *dret a una alimentació adequada*.

Dret a l'alimentació

El dret a l'aigua i el dret a l'alimentació estan vinculats tant per la condició d'aliment essencial que és l'aigua, com per la necessitat d'un accés adequat a l'aigua a fi de preservar la sobirania alimentària.

Dret a l'alimentació

Contingut normatiu i els seus elements

L'Observació general núm. 15 caracteritza el dret humà a l'aigua com el dret de tots a disposar d'aigua suficient, salubre, acceptable, accessible i assequible per a l'ús personal i domèstic.

Dret a l'alimentació

Com en el cas del dret a l'alimentació, el dret a l'aigua comprèn diversos elements:

Dret a l'alimentació

Disponibilitat

Qualitat

Accessibilitat física i econòmica

Dret a l'alimentació

Obligacions dels Estats

Com en el marc del dret a l'alimentació adequada, el dret a l'aigua imposa als Estats obligacions legals internes i internacionals.